

باورپہای ...

ترتیب کہ بہنگا م خوا بیدن
در شب وقتی شخص دراز میکشد
با دست بر روی متکا میزند
و میگوید، را دارپا کار دین
به گردن تو۔ ساعت
صب مرہ دوخوان .

RĀ DAR PĀKĀR DEĒN

BĒ GĀRDĒNĒ TU SĀĀTĒ

..... 800B MĒRĀ DUXĀN

دین را ہدار و مباشار باب

و کد خدا بہ گردن تو در فلان

ساعت صبح بیدار مکن شگفت

آنکہ در همان ساعت از خواب

بر میخیزد بدون آنکہ انگیزہ۔

ای خارجی برای بیدار کردنش

وجود داشته باشد و این نیروی

تلقین است، تلقین بہ خود،

امروزہ مسالہ تلقین و ثمرات

آن حتی برای درمان بسیاری

از بیماریهای روانی و جسمی

و حتی بیماری وسواس، خود

بیمار بینی مسالہ ای چندان

نا آشنا نیست و ما در این زمینہ

داستانهای عامیانه بسیاری

داریم، ما نند داستان گروهی

از بچہ های یک مکتب خانہ
کہ با ہمدستی و تلقین ملای
مکتب را بیمار کردند و بخانہ
فرستادند و برای مدت یکروز
در مکتب خانہ را بستند،

البتہ کلمات تلقین بہ خود

برای بیداری گاہ بہ صورت

لحاب، دوشک، متکا و رادار،

پاکار و گمرکچی دین بہ گردن

تو۔ LGHĀB DUŠĀK MUTĒ

KA RĀDAR PĀKĀR-G

UMRĀČĪ، - - - - -

ساعت صب مرہ دوخوان

کہ دین رادار را بہ گردن لحاف

پاکار را بہ گردن تشک و گمر

کچی را بہ گردن متکا حوالہ

میکند، حالچرا دین این سه

تن را، خود بحثی جداگانہ

دارد کہ در این مقال نمیگنجد

و بماند، با ورداشتهای مردمی

گاہ غیر از پند و اندرز دادن و

توصیہ و سفارش کردن و تلقین

جنبہ های عمیق تری مییابد

و موجب تقویت مهر و کینہ

در دل افراد یک قوم یا اجتماع

میشود کہ بہ دو نمونہ کوچک

در این مورد اکتفا میکنم،

در گیلان با وردارند کہ

پرستورا نبا ید آزار کرد و اگر

این پرندہ در اتاق خواب کسی

ہم آشیان بگذارند و یران کردن

آشیانش را موجب آوارگی

اہل خانہ میداند و با زمی۔

گویند اگر پرستو ((حججی))

در خانہ کسی آشیان بسازد از

آن خانہ کسی بہ سفر حج

خواہد رفت و یا زیارت عتبات

عالیات، امروزہ کمر کسی

است کہ پرستورا بیا زارد و یا

جوجہ های را اسیر و آشیانش

را ویران کند، زیرا کہ با و

دارند این پرندہ متبرک و

مظلوم است و پیوستہ

سورہ ای از
قرآن را تلاوت میکند، عمرش

بیش از یکسال نیست، ہر سال

وقتی از گیلان بہ مکہ معظمہ

پرواز میکند در آنجا سرب

حجر الاسود (یا سنگی مجهول)

میگوید و جان میسپارد و جوجہ۔

ہا بیش سال بعد بر میگردند و

در آشیانہ والدین خود مکان

میگیرند و این تسلسل ادامہ

مییابد، در حالیکہ ہمہ ما

میدانیم کہ ہیچکدام ازین

با ورداشتهای علمہ درستی

ندارد، عمر پرستو بیش از یک

سال است،۔ حتما "بہ مکہ

معظمہ نمیروند،۔ سورہ قرآن

را تلاوت نمیکنند،

اما پرندہ ای بی آزار و مفیدست

خوراکش را حشراتی تشکیل

میدہند کہ بسیاری از آنہا

برای کشاورزی مضرند،

از روی پرواز این پرندہ می۔

توان خوبی و بدی ہوا را پیش

بینی کرد، زیرا پرستو بہ

ہنگامی کہ حس کند باران

خواہدبارید ہرگز در آسمان

اوچ نمیگیرد و در ارتفاع

پست پرواز میکند، بعضیہا

شاید گمان میکنند بدلیل

اینکہ پرستو حرام گوشت است

مورد آزار نیست در حالیکہ

این عقیدہ صد در صدنا درست

است، زیرا، چرخ ریسک (کولکا

پیس۔ کولکا فیس) کہ پرندہ ای

است حرام گوشت سخت مورد

آزار مردم و کینہ آنان قرار

میگیرد زیرا با وردارند این

پرندہ یکی از اما مان

اما مزادگان یا معصومین را *

بدشمنان نماید و با اصطلاح

((لو)) داده است و چون این

افسانہ در سراسر گیلان بنام

بسیاری از اما مزادگان اما مان

و معصومان بر سر زبانہاست

و وارد جزئیات آن شدن و بیش

از یکصد روایت را آوردن در

حوصلہ این گزارشگونہ

مجمل نمیگنجد: شرح مختصر

اینکہ: یکی از اما مان۔

معصومان با اما مزادگان،

گویا بہنگام جنگ با کفار

شکست خوردہ و خود را از چشم

آنان درکنجی پنہان ساختہ

بود ولی چرخ ریسک (کولکا

پیس۔ کولکا فیس) گوشہ

ردای اما مراکبہا ز

مخفیگاہ بیرون مانده بود

بہ نوک گرفت و فریاد زد و

دشمنان رسیدند و آن معصوم

را شہید کردند و خون پاکش

را ریختند، با این باور

ہرکس این پرندہ را دستگیر

کند برای خشنودی اما مان

آتش میزند۔ آشیانش را

ویران میکند و از ہیچگونہ

آزار و شکنجہ دربارہ اش فرو

نمیگذارد اما برای نگارندہ

تاکنون مشخص نشدہ است کہ

زیان این پرندہ برای کشت

انواع محصولات کشا و رزی چیست

کہ اینگونہ دربارہ اش بی

مہری روا میدارند و برای

دفع زیانش چنین افسانہ ای

ساختہ اند، بہر صورت اینہا

و شواہد مثالہای بیشمار

دیگر میتوانند گوشہ ای از باور

داستہای مردم و اثرات آنرا

در زندگی اجتماعی و فردی

و انگیزانیدن حب و بغضشان

آشکارا سازد کہ این باورداستہا

خود جزوی از فرہنگ تہودہ

سرزمین گیلان این گسترده

ہمیشہ سبزا است، و نبا ید بہ

افترای اینکہ صد در صد

خرافاتست بکلی بدست فراموشی

سپرد و پرداختن بہ آنہا

را منع کرد،

* این روایت در رشت در مورد

اما مزادہ ابراہیم کہ از یاران

آقا سید جلال الدین اشرف

بود و در کوهستانہای غرب

گیلان شہید و مدفون شدہ است

بر سر زبانہاست،